

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2018

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 4

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

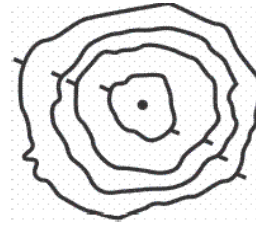
Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: ***Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:***

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

1 Նկարում պատկերված է.

- 1) գոգավորություն
- 2) բլուր
- 3) լեռնահովիտ
- 4) հարթավայր

2 Ո՞ր ժամային գոտին է արևելյան երկայնության $22^{\circ}30'$ և $37^{\circ}30'$ միջօրեականների միջև.

- 1) առաջին
- 2) երկրորդ
- 3) երրորդ
- 4) զրոյական կամ 24-րդ

3 Հասարակածի վրա տեղակայված երկու քաղաքների հեռավորությունը 11250 կմ է, իսկ քարտեզում՝ 45 սմ: Քարտեզի մասշտաբը կլինի.

- 1) 1 : 2 500 000
- 2) 1 : 25 000 000
- 3) 1 : 40 000 000
- 4) 1 : 4 000 000

4 Երկրի օրական պտույտի հետևանք է.

- 1) տարվա եղանակների հերթափոխը
- 2) տաք օդի վեր բարձրանալը
- 3) նյութերի համաշխարհային շրջապտույտը քարոլորտում
- 4) ծովային հոսանքների ուղղության շեղումը նախնական ուղղությունից

5 Մթնոլորտային ճնշումը կախված է.

- 1) վայրի բացարձակ բարձրությունից
- 2) ամպամածությունից
- 3) վայրի բուսածածկույթից
- 4) տեղումների տեսակից

6 Որն է տարածքի տեղումների տարեկան քանակը կախված չէ.

- 1) օվկիանոսների և ծովերի նկատմամբ վայրի ունեցած հեռավորությունից
- 2) օվկիանոսի ջրի աղիությունից
- 3) ծովային հոսանքների տեսակից
- 4) գերիշխող քամիների ուղղությունից

7 Արեգակի շուրջը պտտվելիս Երկիրը ուղեծրի հեռակետում լինում է.

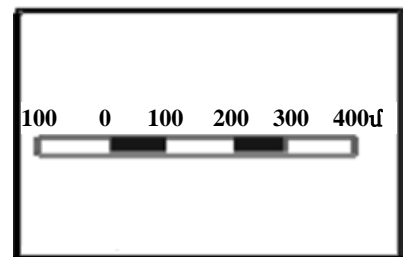
- 1) սեպտեմբերի 23-ին
- 2) հունվարի 3-ին
- 3) մարտի 21-ին
- 4) հուլիսի 5-ին

8 Մեծ Արարատ լեռան գագաթին մթնոլորտային ճնշումը 320 մմ ս. ս. է: Նույն պահին ճնշումը Արարատյան դաշտում (ծովի մակարդակից մոտ 850 մ բարձրության վրա) կլինի.

- 1) 431 մմ
- 2) 751 մմ
- 3) 760 մմ
- 4) 670 մմ

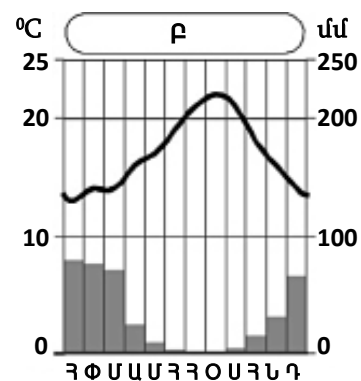
9 Նկարում պատկերված է.

- 1) երկաթուղի թվային
- 2) մասշտաբ
- 3) նավթամուղ
- 4) գծային մասշտաբ

10 Ո՞ր կլիմայական մարզում է Բ բնակավայրը.

- 1) մերձարևադարձային միջերկրածովային
- 2) արևադարձային խոնավ
- 3) արևադարձային չոր
- 4) մերձարևադարձային չոր

11

Ո՞ր ծովածոցերն են արևադարձային գոտում.

- 1) Կալիֆոռնիական և Պարսից
- 2) Կարպենտարիա և Մեծ Ավստրալական
- 3) Սիամի և Բենգալական
- 4) Բիսկայան և Բոտնիկական

12

Բարեխառն ծովային կլիման բնորոշ է.

- 1) Հյուսիսային Ամերիկայի բարեխառն գոտու արևմտյան և արևելյան մասերին
- 2) Ուրալյան լեռներից արևելք ընկած շրջաններին
- 3) Ավստրալիայի ծայր հարավարևմտյան մասին
- 4) Պատագոնիայի արևելյան առափնյա շրջաններին

13

Բնութագրումով որոշել բնական զոնան.

Այդ բնական զոնայում ձմեռը ցուրտ է, ամառը՝ տաք: Տեղումների տարեկան քանակը 400–500 մմ է: Գերակշռում է խոտային բուսականությունը: Ո՞րն է այդ բնական զոնան.

- 1) սավաննան
- 2) տափաստանը
- 3) անապատը
- 4) տունդրան

14

Ո՞ր պնդումն է սխալ.

- 1) Երկրի ձգողության ուժի հետևանքով ծանր նյութերն իջել են ներքև, թեթևները՝ բարձրացել:
- 2) Երկրի ձգողական մեծ ուժի շնորհիվ օդը, մարմինները չեն հեռանում նրանից:
- 3) Երկրի մագնիսական և աշխարհագրական բևեռները, հետևաբար նաև աշխարհագրական և մագնիսական միջօրեականները համընկնում են:
- 4) Գնդաձևության շնորհիվ նույն պահին Երկրի մակերևույթի տարբեր լայնություններում Արեգակի ճառագայթներն ընկնում են տարբեր անկյան տակ:

15

Հյուսիսային Ամերիկայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է սխալ.

- 1) Մայրցամաքի կենտրոնական մասում ձմռանը ձևավորվում է ցածր ճնշման մարզ:
- 2) Ամենաբարձր ջերմաստիճանը (+57°C) գրանցվել է Մահվան հովտում:
- 3) Մայրցամաքի արևելյան հարթավայրային շրջաններում արևելքից արևմուտք տեղումների քանակը նվազում է:
- 4) Մայրցամաքի հարավում՝ արևադարձային ծովամերձ շրջաններում, պասսատների ազդեցությամբ թափվում են մինչև 2500–4000 մմ տեղումներ:

16

«Գետ – վտակներ» զույգերից ո՞րն է սխալ.

- 1) Կուր – Արաքս, Ախուրյան
- 2) Վոլգա – Օկա, Կամա
- 3) Գանգես – Բրահմապուտրա, Ինդոս
- 4) Շատ-Էլ-Արաբ – Եփրատ, Տիգրիս

17

«Հարթավայր – աշխարհամաս» զույգից ընտրել սխալը.

- 1) Լենքորանի – Եվրոպա
- 2) Միջագետքի – Ասիա
- 3) Դեկանի – Ասիա
- 4) Հյուսիս-Գերմանական – Եվրոպա

18

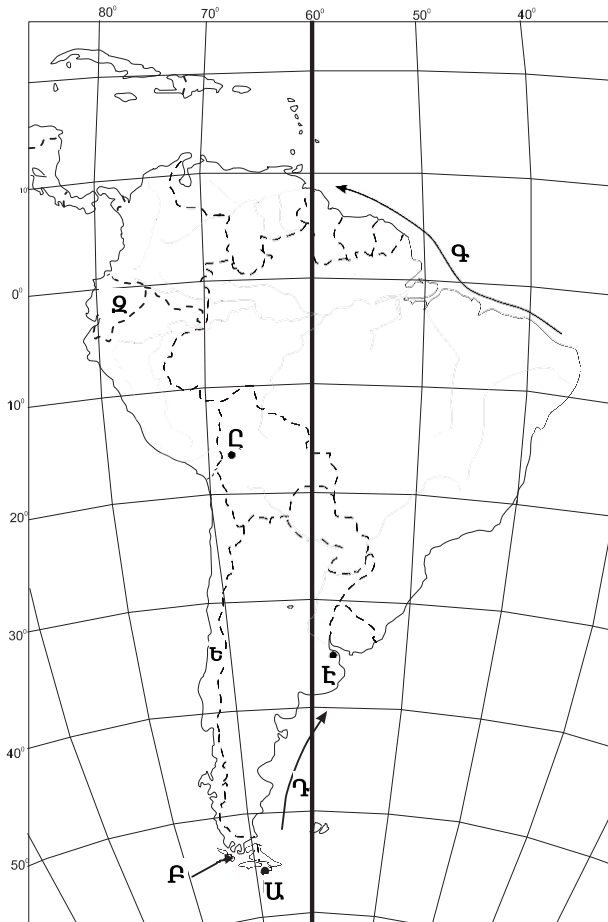
«Նեղուց – հարակից աշխարհագրական օբյեկտ» զույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Թորենսի – Առնհեմլենդ թերակղզի
- 2) Կուկի – Նոր Գվինեա կղզի
- 3) Բասսի – Թասմանիա կղզի
- 4) Բասսի – Քեյփ Յորք թերակղզի

19

Քարտեզում Գ տառով նշված օվկիանոսային հոսանքն է նշված.

- 1) Պերուական
- 2) Ֆոլկլենդյան
- 3) Գվիանական
- 4) Բրազիլական

20

Քարտեզում Ը տառով նշված մայրաքաղաքն է նշված.

- 1) Կարակաս
- 2) Բրազիլիա
- 3) Ասունսիոն
- 4) Լա Պաս

21

Երկրի օրական պտույտի հետևանքով առաջանում է.

- 1) շարժվող մարմինների շեղում նախնական ուղղությունից
- 2) տարվա եղանակների հերթափոխ
- 3) Երկրի առանցքի ուղղության շեղում
- 4) Երկրի մագնիսական բևեռների տեղափոխություն

22

Աֆրիկայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Հասարակածային կլիմայական գոտում ջերմաստիճանների տատանումների տարեկան լայնույթը ընդամենը 10° – 12° է:
- 2) Ձմռանը մերձարևադարձային գոտիներում տիրապետում են արևադարձային օդային զանգվածները:
- 3) Հասարակածային կլիմայական գոտում տեղումներն առավելապես թափվում են ձմռանը:
- 4) Մայրցամաքի ծայր հյուսիսային և հարավային շրջանները մերձարևադարձային գոտիներում են:

23

Հունիսի 22-ին հարավային կիսագնդի ցանկացած վայրի համար ճառագայթների անկման անկյունը ո՞ր բանաձևով է հաշվարկվում.

- 1) $\alpha = 90^{\circ} - (\varphi + 23,5^{\circ})$
- 2) $\alpha = 90^{\circ} - (\varphi - 23,5^{\circ})$
- 3) $\alpha = 90^{\circ} - \varphi$
- 4) $\alpha = 90^{\circ} + \varphi$

24

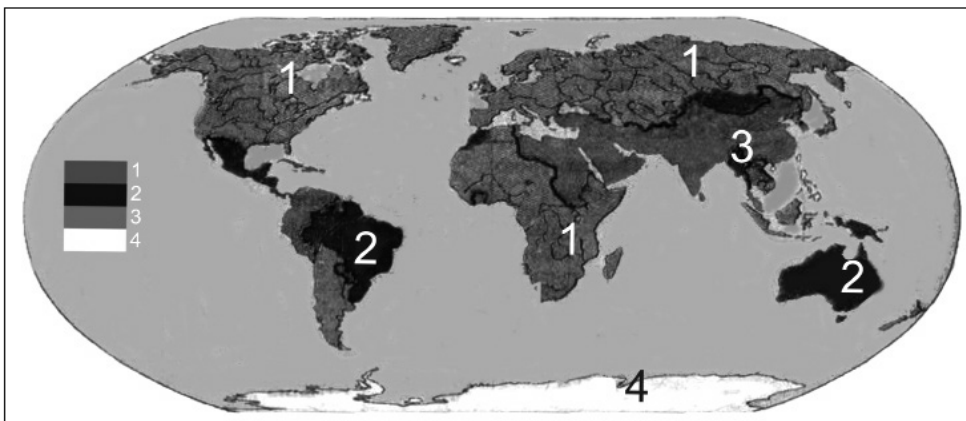
Հարավային Եվրոպա տարածաշրջանի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Աչքի է ընկնում բնակչության բարձր բնական աճով:
- 2) Տարածաշրջանի բոլոր երկրները հանրապետություններ են:
- 3) Տարածաշրջանի ամենազարգացած երկրներն են Իտալիան և Իսպանիան:
- 4) Ժողովուրդների մեծամասնության լեզուները պատկանում են հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի գերմանական լեզվախմբին:

25

Քարտեզում 3 թվով նշված են այն տարածքները, որտեղ.

- 1) կանանց թվաքանակը գերազանցում է տղամարդկանց թվաքանակին
- 2) տղամարդկանց թվաքանակը գերազանցում է կանանց թվաքանակին
- 3) կանանց և տղամարդկանց թվաքանակները հավասար են
- 4) անմարդաբնակ են

26

Ո՞ր տիպի քաղաքներին են բնորոշ անսովոր խիտ և ցածրահարկ կառուցապատումը և բարեկարգման ցածր մակարդակը.

- 1) ամերիկյան
- 2) ասիական
- 3) եվրոպական
- 4) լատինամերիկյան

27

Քաղաքային ազլումերացիաների ընդարձակման և միաձուլման հետևանքով ձևավորված ավելի հզոր ու ընդարձակ ուրբանիզացված գոտին կոչվում է.

- 1) տեխնոպոլիս
- 2) ուրբանիզացիա
- 3) մեգալոպոլիս
- 4) տրանսպորտային հանգույց

28

Բնութագրումով որոշել պետությունը.

Տարածքի մեծությամբ աշխարհի 7-րդ պետությունն է: Ըստ պետական կառուցվածքի՝ դաշնային հանրապետություն է: Աշխարհի առավել բազմազգ ու բազմալեզու պետություններից է: Այս պետությունն առաջատարներից է թեյի, մանգոյի և ադամաթզի բերքով: Ո՞րն է այդ պետությունը.

- 1) Կանադան
- 2) Ինդոնեզիան
- 3) Իրանը
- 4) Հնդկաստանը

29

Քաղաքի բնակչության թիվը 128,000 է, բնական աճի գործակիցը՝ 24 %: Մեկ տարվա ընթացքում երկիր է եկել 5485 մարդ, մեկնել՝ 3780 մարդ: Երկրի բնակչության թիվը մեկ տարի հետո կկազմի.

- 1) 131072 մարդ
- 2) 1323780 մարդ
- 3) 1325485 մարդ
- 4) 132777 մարդ

30

Ո՞ր պնդումն է սխալ.

- 1) Բնակչության մահացության ամենաբարձր ցուցանիշները բնորոշ են աֆրիկյան երկրներին:
- 2) Բնակչության վերարտադրության առաջին տիպին են պատկանում Ասիայի և Աֆրիկայի զարգացող երկրները:
- 3) Բնակչության թվի աճի տեմպերը բարձր են վերարտադրության երկրորդ տիպի երկրներում:
- 4) Բնակչության ցածր բնական աճը բնորոշ է զարգացած երկրներին:

31

Միայն մեկ երկրի հետ պետական սահման ունեն.

- 1) Իսպանիան և Նորվեգիան
- 2) Պորտուգալիան և Կանադան
- 3) Չիլին և Մեքսիկան
- 4) Մոնղոլիան և Ալբանիան

32

Ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Ծանր գունավոր մետաղների ձուլումը կողմնորոշվում է դեպի հումքի բազաները:
- 2) Պողպատի ձուլման ձեռնարկությունները կառուցվում են գիտական կենտրոնների մոտ:
- 3) Ջրաէլեկտրակայանները հիմնականում կառուցվում են հարթավայրային գետերի վրա:
- 4) Աէկներն ապահովում են աշխարհում արտադրվող էլեկտրաէներգիայի կեսից ավելին:

33

Թուրքական լեզվախմբի ժողովուրդներ չեն.

- 1) տաջիկները և պարսիկները
- 2) թուրքմենները և թուրքերը
- 3) դրոզները և ադրբեջանցիները
- 4) դազախները և ուզբեկները

34

Գյուղատնտեսական հողահանդակ չէ.

- 1) արոտավայրը
- 2) խոտհարքը
- 3) անտառը
- 4) վարելահողը

35

Ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Կրթությունը, գիտությունը, մշակույթը ոչ արտադրական ոլորտի ճյուղերից են:
- 2) Ներկայումս համաշխարհային էներգետիկան իր զարգացման ասիային փուլում է:
- 3) Համաշխարհային էլեկտրաէներգիայի կառուցվածքում առաջատարը ջրաէներգետիկան է:
- 4) Արեգակնային էներգիայի օգտագործումը մեծ է հատկապես բարեխառն գոտու խոնավ շրջաններում:

36

Իրանի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Հարավկասպիական դաշտավայրը երկրի ամենաչորային շրջանն է:
- 2) Երկրի կենտրոնական շրջաններում գյուղատնտեսության հիմքը ոռոգովի երկրագործությունն է:
- 3) Գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղն անասնապահությունն է:
- 4) Երկիրը հարուստ է ջրային և անտառային ռեսուրսներով:

37

Ո՞ր պնդումն է սխալ.

- 1) Բնակլիմայական պայմանների ազդեցությունը գյուղատնտեսության զարգացման և տարածքային կազմակերպման վրա աննշան է:
- 2) Գյուղատնտեսությունն, ի տարբերություն արդյունաբերության, ունի տարածքային համատարած տեղաբաշխում:
- 3) Գյուղատնտեսության գլխավոր արտադրության միջոցը հողն է:
- 4) Գյուղատնտեսական արտադրության մեջ լավ է արտահայտված սեզոնայնությունը:

38

Տրանսպորտային ցանցի զծային կոնֆիգուրացիան բնորոշ է.

- 1) Կանադային և Ռուսաստանին
- 2) Արգենտինային և Բրազիլիային
- 3) ԱՄՆ-ին և Չինաստանին
- 4) Կուբային և Չիլիին

39

Դեպի ծով ելք չունեն.

- 1) Ավստրիա և Չեխիա
- 2) Բելգիա և Բուլղարիա
- 3) Ալժիր և Պերու
- 4) Ռումինիա և Ուկրաինա

40

«Ջրանցք – պետություն» գույգերից ընտրել ճիշտը.

- 1) Պանամայի – Կոլումբիա
- 2) Կորնթոսի – Ֆրանսիա
- 3) Քիլի – Գերմանիա
- 4) Սուեզի – Իսրայել

41

Եվրոպա աշխարհամասի այս տարածաշրջանը հարուստ է անտառային և ջրային ռեսուրսներով: Տարածաշրջանի երկրները բնութագրվում են բնակչության ցածր բնական աճով, իսկ կյանքի միջին տևողությամբ աշխարհի առաջատարներից են: Հավատացյալ բնակչության հիմնական մասը քրիստոնյա բողոքականներ են: Ո՞րն է այդ տարածաշրջանը.

- 1) Հյուսիսային Եվրոպան
- 2) Արևելյան Եվրոպան
- 3) Հարավային Եվրոպան
- 4) Արևմտյան Եվրոպան

42

Գերմանիայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Բնակչության բնական աճի ցուցանիշը բարձր է:
- 2) Տնտեսությունը արդյունաբերական (ինդուստրիալ) զարգացման փուլում է:
- 3) Գյուղատնտեսության առաջատար ճյուղը անասնապահությունն է:
- 4) Բնակչության թվով Եվրոպայում երկրորդն է՝ Ֆրանսիայից հետո:

43

Ո՞ր շարքի միջլեռնային գոգավորություններն են տրված ըստ բարձրությունների աճման.

- 1) Մշո, Մանազկերտի, Ալաշկերտի
- 2) Մշո, Բալահովտի, Խարբերդի
- 3) Երզնկայի, Կարնո, Աշկալայի
- 4) Դերջանի, Երզնկայի, Կամախի

44

«Լճային գոգավորություն – ծագում» գույգերից ընտրել սխալը.

- 1) Վանա – տեկտոնահրաբխային
- 2) Քարի – սառցադաշտային
- 3) Փարվանա – մնացորդային
- 4) Ուրմիա – տեկտոնական

45

Հայկական լեռնաշխարհի կլիմայի վերաբերյալ ո՞ր պնդումն է ճիշտ.

- 1) Ամենատաք ամիսը մայիսն է:
- 2) Կլիման պայմանավորող գլխավոր գործոնը մթնոլորտի տեղական շրջանառությունն է:
- 3) Օդի առավելագույն ջերմաստիճանը $+46^{\circ}\text{C}$ է:
- 4) Արեգակի ճառագայթների անկման անկյունը դեկտեմբերին կազմում է $72^{\circ}-77^{\circ}$:

46

Մեծամորի ակեր միջին հաշվով տարեկան արտադրում է ՀՀ-ում արտադրվող 7,5 մլրդ կՎտ•ժ էլեկտրաէներգիայի 29 %-ը: Տարեկան որքա՞ն էլեկտրաէներգիա է արտադրում Մեծամորի ակերը.

- 1) 820 մլն կՎտ•ժ
- 2) 2,87 մլն կՎտ•ժ
- 3) 82 մլն կՎտ•ժ
- 4) 2175 մլն կՎտ•ժ

47

Ո՞ր պնդումն է սխալ.

- 1) Չորացման շնորհիվ ՀՀ լեռնամարգագետնային հողերը դարձել են մշակովի:
- 2) ՀՀ-ում ոչխարաբուծությունը մասնագիտանում է մսակաթնաբրդատու ուղղությամբ:
- 3) ՀՀ-ում հացահատիկ մշակում են 500–2200 մ բարձրություններում:
- 4) ՀՀ բուսաբուծության մասնագիտացման կարևոր ուղղություններից է այգեգործությունը:

48

Տավուշի մարզի հյուսիսի ցածրադիր հովիտներում կլիման.

- 1) բարեխառն լեռնային է
- 2) չափավոր ցամաքային է
- 3) չոր և խիստ ցամաքային է
- 4) չոր մերձարևադարձային է

49

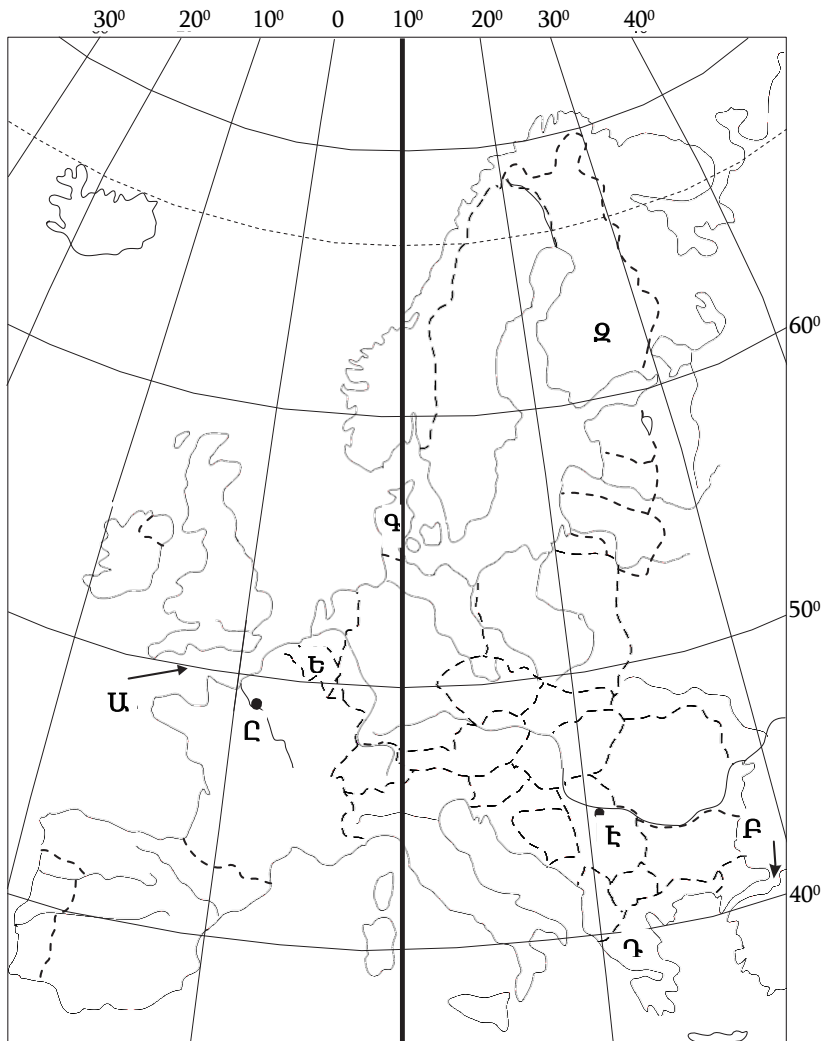
Ո՞ր լանդշաֆտն է գերակշռում Շիրակի մարզում.

- 1) կիսաանապատային
- 2) անտառային
- 3) ալպյան և մերձալպյան
- 4) լեռնատափաստանային

50

Արարատի մարզում բնապահպանական հիմնախնդիր չէ.

- 1) բացարձակ ոռոգման գոտի լինելու հանգամանքը
- 2) ցեմենտի արտադրման ժամանակ փոշու և այլ թափոնների առկայությունը
- 3) հողերի աղակալումը
- 4) արտեզյան ավազանների աղտոտումը

51

Քարտեզում Չ տառով ո՞ր թերակղզին է նշված.

- 1) Փոքր Ասիա
- 2) Պիրենեյան
- 3) Ապենինյան
- 4) Բալկանյան

52

Քարտեզում Ե տառով ո՞ր պետությունն է նշված.

- 1) Բելգիա
- 2) Շվեյցարիա
- 3) Ավստրիա
- 4) Նիդերլանդներ

53 **Քաղցրահամ ջրի պաշարներով սակավ ապահովված երկրներ են.**

- 1) Բրազիլիան և Ինդոնեզիան
- 2) Ռուսաստանը և Չինաստանը
- 3) Կանադան և ԱՄՆ-ը
- 4) Իրանը և Ավստրալիան

54 **«Ջերմոցային էֆեկտը» պայմանավորված է.**

- 1) սառցադաշտերի հալմամբ
- 2) մթնոլորտի շրջանառությամբ
- 3) մթնոլորտում ջրային գոլորշու և ածխաթթու գազի քանակի ավելացմամբ
- 4) Արեգակի ուլտրամանուշակագույն ճառագայթների ինտենսիվությամբ

55 **Ո՞ր բույսերն են որպես հումք օգտագործվում արդյունաբերության տարբեր ճյուղերում.**

- 1) կերային
- 2) դեկորատիվ
- 3) դեղաբույսերը
- 4) տեխնիկական

56 **Գրել այն հրաբուխների համարները, որոնք Աֆրիկայում են.**

1. Կամերուն	5. Կիլիմանջարո
2. Հեկլա	6. Էրեբուս
3. Ռուիս	7. Դեմավենդ
4. Կրակատաու	8. Օրիսաբա

57 **Գրել Մեծ Անտիլյան կղզեխմբին պատկանող կղզիների համարները.**

1. Կուբա	5. Վիկտորիա
2. Հաիթի	6. Վանկուվեր
3. Հրո երկիր	7. Պուերտո-Ռիկո
4. Ֆոլկլենդյան	8. Ճամայկա

58

Գրել այն ապարների համարները, որոնք ունեն հրային ծագում.

1. կրաքար	5. կվարց
2. տուֆ	6. բազալտ
3. խարամ	7. մարմար
4. գնեյս	8. այրվող թերթաքար

59

Գրել այն գետերի համարները, որոնք թափվում են Խաղաղ օվկիանոս.

1. Յուկոն	5. Ռիո Գրանդե
2. Կոլումբիա	6. Գանգես
3. Մուրեյ	7. Միսիսիպի
4. Ամուր	8. Մեկոնգ

60

Գրել այն երկրների համարները, որոնց բնորոշ է «ժողովրդագրական ճգնաժամը».

1. ԱՄՆ	5. Լատվիա
2. Կանադա	6. Սիրիա
3. Թուրքիա	7. Եմեն
4. Ուկրաինա	8. Իրան

61

Գրել Ախուրյանից սկիզբ առնող ջրանցքների համարները.

1. Արզնի-Շամիրամի	5. Ստորին Հրազդանի
2. Արմավիրի	6. Արտաշատի
3. Կոտայքի	7. Շիրակի
4. Թալինի	8. Արաքսի

62

Տրված պետությունները դասավորել խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակի նվազման կարգով.

1. Չինաստան
2. Հնդկաստան
3. Բրազիլիա
4. Արգենտինա

63

Հայկական լեռնաշխարհի տրված լճերի համարները դասավորել ըստ այն լեռների, որոնց վրա տեղակայված են այդ լճերը. Հայկական պար, Արագած, Գեղամա.

1. Քարի
2. Գայլատու
3. Ակնա

(64-65) Երկրի բնակչության թիվը 20 մլն է, քաղաքային բնակչության թիվը՝ 16 մլն, մեկ տարվա ընթացքում ծնվածների թիվը՝ 300 000.

64 Որոշել ծնելիության գործակիցը (%):

65 Որոշել ուրբանիզացման մակարդակը:

66 Որոշել ավտոտրանսպորտով կատարվող ուղևորաշրջանառությունը, եթե երկրում տարեկան փոխադրվում է 4360 ուղևոր, իսկ փոխադրման միջին հեռավորությունը 12 կմ է:

(67-68) Լեռան գագաթին մթնոլորտային ճնշումը 400 մմ է, օդի ջերմաստիճանը՝ -4° , ստորոտին՝ $+10^{\circ}$ (հաշվարկը կատարել 5° -ով).

67 Որոշել Լեռան հարաբերական բարձրությունը:

68 Որոշել մթնոլորտային ճնշումը ստորոտին:

69

ՀՀ տրանսպորտի վերաբերյալ տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ, որո՞նք՝ սխալ.

1. Ի տարբերություն ընդարձակ տարածություններ ունեցող երկրների, բեռնաշրջանառության և ուղևորաշրջանառության աճը տեղի է ունեցել հիմնականում ոչ թե հեռավորությունների, այլ բեռների ծավալների և ուղևորների թվի աճի շնորհիվ:
2. Երկաթուղիների երկարությունը չորս անգամ գերազանցում է ավտոմոբիլային ճանապարհների երկարությանը:
3. Ռելիեֆային բարդ պայմանների պատճառով խողովակաշարային տրանսպորտը բացակայում է:
4. Ունի ներքին միասնական ավտոմոբիլային ճանապարհային ցանց:
5. Խճուղային ճանապարհային ցանցի խտությունը ցածրադիր, տնտեսապես զարգացած շրջաններում ավելի մեծ է, քան բարձրադիր լեռնային շրջաններում:
6. Գործող երկաթուղային գլխավոր մայրուղին (Այրում–Վանաձոր–Գյումրի–Մասիս–Երասխավան) ձգվում է միջօրեականի ուղղությամբ՝ հանրապետության կենտրոնական մասով:

70

Հայկական լեռնաշխարհի վերաբերյալ տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ, որո՞նք՝ սխալ.

1. Տարվա տաք կեսին տիրապետում են արևադարձային օդային զանգվածները:
2. Գետերը հորդանում են առավելապես աշնանը:
3. Միջնաշխարհում տեղումների միջին տարեկան քանակը 800–1000 մմ է:
4. Վերընթաց գոտիականությունը թույլ է արտահայտված:
5. Կարսի սարահարթում օդի ջերմաստիճանը երբեմն կարող է իջնել -40°C -ից ցած:
6. Տեղումների առավելագույն քանակը թափվում է Արևելապոնտական լեռների հյուսիսահայաց լանջերին՝ 2000–3000 մմ: